

Regeringens proposition till Riksdagen om förlängning av giltighetstiden för och ändring av lagarna om försök med frikommuner

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Giltighetstiden för lagarna om försök med frikommuner föreslås bli förlängd så att den omfattar följande fullmäktigeperiod, dvs. åren 1993—1996. Enligt förslaget upphävs ansökningsförfarandet avseende frikommuners rätt att avvika från vissa stadganden och bestämmelser. Vidare upphävs stadgandena om överföring av beslutanderätt och vissa andra stadganden som blivit obehövligen med anledning av ändringar i den permanenta lagstiftningen.

Förvaltningsförsöket föreslås bli så utvidgat

att de kommuner och kommunalförbund som anmält sig till det får reglera de kommunala myndigheternas kompetens och uppgifter, överföra statliga myndigheters beslutanderätt till kommunala myndigheter samt, i likhet med frikommunerna, öka flexibiliteten i sin verksamhet och tillståndsförfarandena.

Det är meningen att ändringarna skall träda i kraft i början av år 1993 och att lagarna skall gälla till utgången av år 1996.

MOTIVERING

1. Nuläget och de ändringar som föreslås

1.1. Frikommunförsök

1.1.1. Lagstiftning

Lagen om försök med frikommuner (718/88) trädde i kraft den 10 augusti 1988. Frikommunförsök kunde inledas vid ingången av år 1989. Som komplettering stiftades lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser (592/89) som trädde i kraft den 1 augusti 1989. Dessa lagar ändrades genom lagar (14/90 och 15/90) som trädde i kraft den 17 januari 1990 och genom lagar (1441/91 och 1442/91) som trädde i kraft den 1 januari 1992. Giltighetstiden för lagarna om försök med frikommuner löper ut den 31 december 1992.

Till frikommuner utsågs genom statsrådets beslut (1082/88) 56 kommuner som lämnat in ansökningar. Före utgången av april 1992 hade 250 kommuner och två kommunalförbund anmält sig för förvaltningsförsök. Någon anmälningstid för förvaltningsförsök är inte utsatt. Kommunalförbunden har kunnat anmäla sig för förvaltningsförsök från början av år 1992.

En frikommun kan enligt 3 § lagen om frikommuner ordna sin inre förvaltning på ett sätt som avviker från stadgandena. Det är möjligt att ordna nämnd- och direktionsförvaltningen på ett avvikande sätt också i de övriga kommuner och kommunalförbund som anmält sig för förvaltningsförsök.

Ärenden som avgjorts av en frikommuns lagstadgade nämnd eller direktion kan i större utsträckning än tidigare överföras till kommunstyrelsen (5 §). Skyldigheten att underställa en

kommunal myndighets beslut en statlig myndighet har inskränkts (6 §).

En frikommun kan med stöd av 2 § lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser överta statliga myndigheters beslutanderätt i vissa miljö- och bostadsärenden, förenkla bl.a. byggnadslovsförfarandet och uppbära avgifter för annan biblioteksservice än bokutlåning (3 §), ordna kommunstyrelsens och tjänsteinnehavarnas uppgifter (4 §) och besluta om kompetensfördelningen på ett sätt som avviker från stadgandena (3 a och 3 b §§) samt överföra ett ärende till en nämnd i stället för till kommunstyrelsen (3 c §).

Frikommunerna har friare kunnat avtala om tillsättande av s.k. gemensamma nämnder också för lagstadgade uppgifter (5 § 1 mom.). Förfarandet har blivit permanent genom en ändring av 104 § (1122/90) kommunallagen. Vidare kan en frikommun avtala med ett kommunalförbund om att detta skall sköta en uppgift som nära hänger samman med kommunalförbundets verksamhetsområde eller åta sig att sköta uppgifter som hör till ett kommunalförbund (5 § 2 mom.). Stadgandet möjliggör också delning av uppgiftshelheter på ett sätt som avviker från den permanenta lagstiftningen.

En frikommun kan dessutom till statsrådet rikta ansökningar om nya försök (6 och 7 §§). Till en frikommun som har fått rätt att avvika från de stadganden som påverkar statsandelen, har denna kunnat utbetalas enligt ett undantagsförfarande (8 a—8 f §§).

1.1.2. Det skede som försöket befinner sig i

I frikommunerna och förvaltningsförsökskommunerna har man i allmänhet ändrat kommunens organisation, i synnerhet den del av förvaltningen som handhas av förtroendevalda, och överfört beslutsfattande till lägre förvaltningsnivåer. Bland annat när det gäller ökningen av kommuninvånarnas påverkningsmöjligheter, områdesnämnder och överföring av kompetens varom stadgas i speciallagar är försöken inte ännu slutförda och befinner sig delvis fortfarande i inledningsskedet, med stöd av de ändringar som trädde i kraft i början av år 1992. Endast i ett fåtal fall har det gjorts undantag från statsandelsstadgandena.

Vid uppföljningen av försöket har det fram-

gått att frikommunernas gemensamma mål har varit att öka förvaltningens effektivitet. Det anses vara möjligt att uppnå försökets övriga målsättningar, t.ex. bättre möjligheter till medbestämmande för kommuninvånarna och ökad serviceproduktion, först efter att effektiviteten kunnat höjas.

Det har i samband med försöket visat sig vara tämligen riskfritt att ge kommunerna fria händer att ordna förvaltningen. Det anses önskvärt att den permanenta lagstiftningen ändras på motsvarande sätt, särskilt som merparten av de ca 300 kommuner som är med om försöket redan har förnyat sin förvaltning med avvikelse från de gällande stadgandena. En omständighet som i viss mån försvårat reformarbetet är att förvaltningsförsökskommunernas möjligheter att ordna sin förvaltning är mera begränsad än frikommunernas. En del av kommunerna bereder utgående från försökslagstiftningen nya instruktioner som är avsedda att träda i kraft i början av år 1993.

1.1.3. Ansökningsförfarandet

Ansökningar om nya försök har lämnats in av 49 frikommuner. Ansökningarna avser flera hundra paragrafer i ett hundratal lagar. Statsrådet har inte behörighet att bevilja frikommunerna tillstånd att avvika från stadgandena.

Ansökningarna gäller i synnerhet ändringar av enskilda stadganden och upphävande av normer som är bindande för kommunerna. Ca hälften av de enskilda ansökningspunkterna avsåg ändringar i lagstiftningen om allmänbildande utbildning. Dessa ändringar förverkligades huvudsakligen genom lagar som trädde i kraft den 1 februari 1991 (169—174/91). Tills vidare har endast några få ansökningar i egentlig mening avsett ordnande av försök i fråga om nya förvaltningsstrukturer. Lagarna om försök med frikommuner har på basis av ansökningarna till vissa delar kompletterats från början av år 1992.

Av förslagen i frikommunernas ansökningar har en avsevärd del förverkligats eller håller på att förverkligas i form av permanenta ändringar i bl.a. statsandelssystemet (RP 214—216/91) samt i samband med förnyandet av kommunallagen. Ansökningarna har lett till eller håller på att leda till försök bl.a. inom social- och hälsovården, undervisningsväsendet, ungdoms-

väsendet och idrottsväsendet. Behandlingen av ansökningarna har visat sig vara relativt långsam och arbetsdryg.

1.2. Förlängning av frikommunförsöket

Giltighetstiden för lagarna om försök med frikommuner löper ut i slutet av år 1992. Frikommunförsöket kommer småningom, bl.a. i och med ändringar i statsandelssystemet och kommunallagen att permanent ersättas med flexiblare stadganden. Före utgången av den innevarande försöksperioden finns det emellertid inte tid att ändra alla kommunförvaltningsstadganden så att de blir tillräckligt flexibla. Det är dessutom nödvändigt att fortsätta de ännu oavslutade försöken, bl.a. i fråga om överföring av kompetens varom stadgas i speciallagar.

För att kommunerna inte i början av år 1993 skall behöva återgå till sina föräldrade förvaltningsstrukturer föreslås det att frikommunförsöket skall fortsätta under följande fullmäktigeperiod, dvs. åren 1993—1996. Frikommunerna och förvaltningsförsökskommunerna kan fortsätta med försöken. Fortfarande får de kommuner, kommunalförbund och eventuella samkommuner som så önskar anmäla sig för att göra förvaltningsförsök.

De rättigheter att göra avvikelser som särskilt beviljats frikommunerna föreslås på motsvarande sätt vara i kraft till slutet av år 1996. Sådana från frikommunförsöket fristående försök som t.ex. försöksverksamheten med avgifter för hemservice (1090/90), skall inte fortsätta med stöd av den ändring som nu föreslås.

1.3. Stadganden som föreslås bli upphävda

Det föreslås av 5 § lagen om försök med frikommuner, som gäller överföring av ärenden på kommunstyrelsen eller nämnder, samt 3 c § lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser skall upphävas, eftersom dessa ärenden i någon mån avviker från försök som avses i förslaget till ändring av kommunallagen (RP/70/92). Enligt förslaget skall emellertid stadgandena om delegering av beslutanderätt kvarstå i kommunallagen trots de motsvarande stadganden som föreslås, eftersom kommunallagens nya stadganden inte kan tillämpas på kompetens som

individualiseras i speciallagar. Enligt förslaget skall i 3 a § lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser strykas omnämmandet om den majoritet som kommunallagens 50 § förutsätter, eftersom den sistnämnda paragrafen föreslås bli upphävd.

Också 9 och 10 §§ lagen om försök med frikommuner föreslås bli upphävda. Dessa lagrum gäller valet av frikommuner.

Det föreslås att 6 och 7 §§ lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser skall upphävas. Dessa stadganden om ansökningsförfarandets form är onödigt styva. Avsikten är att kommunerna fortsättningsvis skall kunna göra framställningar till ministeriet om ordnande av försök samt om annan utveckling av stadgandena och föreskrifterna, men utan någon formbunden behandlingsprocedur. Avsikten med dessa icke-formbundna framställningar är att få fram material bl.a. för omstrukturering av olika verksamhetsområden.

De ansökningar som är anhängiga när ändringen träder i kraft behöver inte behandlas av statsrådets allmänna sammanträde i enlighet med 7 §. Detta innebär inte att jämlikheten kränks, eftersom ansökningsförfarandet i första hand skall vara ett sätt att utveckla försöket och eftersom stadgandena om förfarandet inte för kommunerna utgjort grunder för att utverka förmåner och rättigheter. De behöriga ministerierna bör emellertid besvara de anhängiga ansökningarna skriftligen.

Omnämmandet i 2 § 2 mom. lagen om försök med frikommuner om sådana försöksplaner för förvaltningen av skolväsendet som undervisningsministeriet har godkänt föreslås bli upphävt såsom obehövt, eftersom stadgandena om förvaltningen av skolväsendet börjar avvecklas i början av år 1993. De hänvisningar till 55 § 2 och 4 mom. grundskoleförordningen, 12 § 3 mom. lagen om kommunal skolförvaltning och 12 § 2 mom. förordningen om kommunal skolförvaltning, som ingår i 6 § 2 mom. 4—6 punkten lagen om försök med frikommuner, föreslås med anledning av att de nämnda stadgandena ändras bli upphävda såsom obehövliga.

Det föreslås att 5 § 1 mom. lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser, vilket lagrum stadgar om samarbete mellan kommuner, upphävs såsom obehövt eftersom kommunallagens stadganden om gemensamma nämnder delvis redan

har ändrats. Vidare föreslås det att 2 § 3 och 5 punkten, vilka lagrum gäller behandling av vissa undantagstillstånd och luftvårdsanmälningar, i lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser samt 10 § 3 mom., som ansluter sig till det sistnämnda lagrummet, skall upphävas såsom obehövligen till följd av ändringarna i byggnadslagen och införandet av kombinerat miljötillstånd.

Slutligen föreslås det att 8 § lagen om frikommuner, som gäller undantag från statsandelsstadgandena, och 8 a—8 f §§ lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser skall upphävas såsom obehövligen i och med reformen av statsandelsystemet.

1.4. Utvidgning av förvaltningsförsöket

Förvaltningsförsöket föreslås bli utsträckt till att omfatta de ärenden som omfattas av frikommunförsöket. De kommuner och kommunalförbund som deltar i förvaltningsförsöket föreslås från början av år 1993 få anställa försök i samma utsträckning som frikommunerna.

Också i samband med förvaltningsförsök är det möjligt att överföra inte bara nämnders och direktioners utan också kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens och tjänsteinnehavares behörighet på andra kommunala myndigheter och att besluta om ytterligare överföringar, överta statliga myndigheters beslutanderätt i vissa miljö- och bostadsärenden samt förenkla bl.a. byggnadslovsförfarandet och uppbära avgifter för annan biblioteksservice än bokutlåning. Sådana beslut som nämns i 6 § lagen om frikommuner skall inte underställas statliga myndigheter. Utvidgningen av förvaltningsförsöket inbegriper också kommunalförbund och samkommuner som anmäler sig till förvaltningsförsöket.

Det är fullmäktige som beslutar om utvidgning av försöket i en förvaltningsförsökskommun. Fullmäktige kan när de godkänner försöksplanen eller en ändring av den besluta tillämpa samtliga nya stadganden, ett visst eller några av dem. En följd av tillämpningen av stadgandet är att de övriga därtill hörande stadgandena blir tillämpliga, bl.a. de som gäller begränsning av rätten att överföra beslutanderätt samt sökande av ändring.

2. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts inom ramen för inrikesministeriets utvecklings- och försöksprojekt som syftar till att förstärka den kommunala självstyrelsen, också kallat självstyrelseprojektet. I självstyrelseprojektet deltar bl.a. företrädare för finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet och miljöministeriet samt kommunernas centralorganisationer.

Utåtande om propositionsutkastet med förslag till lag om fortsättning och utvidgning av frikommunförsöket åren 1993—1996 har begärts från statsrådets kansli, de övriga ministerierna, länsstyrelserna, frikommunerna, kommunernas centralorganisationer, kommunala arbetsmarknadsverket samt från de fackorganisationer som representerar kommunernas tjänsteinnehavare och arbetstagare. Remissinstanserna anser det vara befogat att fortsätta försöket.

3. Administrativa och ekonomiska verkningar

En fortsättning av frikommunförsöket får inga organisatoriska verkningar inom statsförvaltningen. Kommunerna kan i större omfattning än tidigare fortsätta utvecklandet av sin förvaltningsorganisation.

En fortsättning av frikommunförsöket åsamlar inte staten och kommunerna större kostnader och leder inte heller till att kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna förskjuts.

4. Jämförelse med de övriga nordiska länderna

Sverige inledde år 1984 ett frikommunförsök som det var meningen att fortsätta till slutet av 1988. Försöket förlängdes till 1991 och delvis till 1992 och 1993. Försöket omfattade ursprungligen nio primärkommuner och tre landstingskommuner — sedermera har det utvidgats till 37 primärkommuner och fyra landstingskommuner.

De svenska kommunerna har inom ramen för försöket dels fått ordna sin förvaltning ganska fritt, dels har de för regeringen fått föreslå undantag från vissa bestämmelser och

andra åtgärder. I början av försöket kom det in ca 300 förslag till avvikelser. Förslagen tillställdes civildepartementet och bereddes av civilministern i samarbeten gavs inte behörighet att bevilja undantag från bestämmelserna. Behandlingen kunde liksom i Finland leda till förvaltningsbeslut, förordningsändringar eller lagförslag. Tre fjärdedelar av förslagen har lett till försök eller permanenta ändringar av författningar. Med stöd av den nya kommunallag som trädde i kraft i början av 1992 får kommunerna, liksom under frikommunförsöket, ordna sin egen förvaltning relativt fritt. Av denna anledning kommer frikommunförsöket inte längre att fortsättas i full utsträckning, utan endast till vissa delar.

Danmark inledde ett frikommunförsök år 1985 och har efter den ursprungligen bestämda fyraårsperioden förlängt det till utgången av år 1993. Försöket omfattar trettio kommuner och sex amtskommuner. Det följer i stort sett samma linjer som det svenska försöket. Också i Danmark kan kommunerna göra framställningar som gäller försöket, men försöksområdet är något snävare än i Sverige.

Norges frikommunförsök inleddes år 1986 och skulle enligt planerna avslutas 1990. Försöket förlängdes emellertid till början av 1992 och vissa försök kommer att fortsätta under en övergångsperiod, till dess att den nya kommunallagen träder i kraft.

Försöket utsträcktes åren 1988 och 1989 till nya kommuner. Det har omfattat tjugo kommuner och sex fylkeskommuner. Norges kommunallag, som revideras, kommer att ge kommunerna rätt fria möjligheter att själva ordna sin förvaltning och verksamhet. För närvarande bereds emellertid nya försöksbestämmelser som skall läggas fram våren 1992.

Medan det norska frikommunförsöket pågått har kommunerna lagt fram förslag i ärenden där de önskat avvika från de gällande bestämmelserna. Det har kommit in närmare 300 ansökningar som gällt drygt 200 paragrafer i åttio lagar. Regeringen har varit behörig att ge tillstånd till avvikelser från bestämmelserna och den har delegerat en del av behörigheten till ministerierna. Avsikten är att hålla fast vid detta system när de nya försöksbestämmelserna bereds. Det norska frikommunförsöket har inte byggts upp på modeller och ansökningarna har inte styrts in på vissa ärenden. Avsikten är att

under den fortsättning som planeras i viss mån styra och avgränsa samt fördjupa försöken.

Det finländska frikommunförsöket och det därtill hörande ansökningsförfarandet har i stort sett samma målsättningar som de övriga nordiska ländernas, men vårt frikommunförsök bygger i ännu större utsträckning på kommunernas självbestämmande och egna initiativ.

5. Andra omständigheter som har inverkat på förslaget

Den kommunkommitté som statsrådet tillsatte den 21 mars 1991 bereder ett förslag till en ny kommunallag. Enligt sitt uppdrag har den lagt fram ett förslag till lagändringar som skall träda i kraft i början av år 1993. I den proposition som därefter avlåtits (RP/70/92) föreslås ändringar som gör det möjligt att flexibla ordna kommunernas förvaltning, bl.a. på basis av erfarenheterna av frikommunförsöket. Stadgandena om kommunalförbund föreslås bli ersatta med stadganden om flexibla organiserade samkommuner och andra samarbetsformer som kommunerna skall avtala om.

Det är meningen att särskilt är det ändamålsenligt att behandla fristående från förslaget om att förlänga frikommunförsöket.

6. Giltighet

Det är meningen att ändringarna skall träda i kraft vid ingången av år 1993 och att lagarna skall gälla till slutet av 1996.

Sådana ansökningar som avses i 6 § lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser och som är anhängiga när ändringarna träder i kraft, behöver inte behandlas av statsrådets allmänna sammanträde på det sätt som stadgas i lagens 7 §, men det behöriga ministeriet skall ge sökanden ett skriftligt besked i saken.

Sådana rättigheter att avvika från stadgandena och bestämmelserna som en frikommun beviljats i någon annan lag eller med stöd av en lag genom en förordning eller ett myndighetsbeslut, skall enligt förslaget vara i kraft till utgången av år 1996.

Med stöd av vad som anförs ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om försök med frikommuner**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 29 juli 1988 om försök med frikommuner (718/88) 5 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 13 december 1991 (1442/91), 6 § 2 mom. 4—6 punkten, 8—10 §§ och mellanrubriken för 9 och 10 §§ samt

ändras 2 § 2 mom. och 15 § som följer:

2 §

Tillämpningsområde

Från början av år 1993 kan frikommunför-
sök som avses i denna lag anställas också av
andra kommuner (förvaltningsförsökskommun-
er) efter anmälan om försöksplanen till inri-
kesministeriet.

15 §

Giltighetstid

Denna lag träder i kraft den 10 augusti 1988
och gäller till den 31 december 1996.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2.

Lag**om ändring av lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 juni 1989 om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser (592/89) 2 § 3 och 5 punkten, 3 a § 3 mom. och 3 c § sådana dessa lagrum lyder i lag av den 13 december 1991 (1441/91), 5 § 1 mom., 6—7 §§, 8 a—8 f §§ sådana dessa lagrum lyder i lag av den 12 januari 1990 (14/90) och 10 § 3 mom.,

ändras 3 a § 1 mom., 12 § 2 mom. och rubriken för 12 §, samt

fogas till lagens 1 § ett nytt 2 mom., varvid tidigare 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Från början av år 1993 kan frikommunför-
sök som stadgas i denna lag anställas också av
förvaltningsförsökskommuner som avses i 2 §
lagen om försök med frikommuner samt av
kommunalförbund som gjort anmälan med
stöd av den nämnda lagens 3 a §.

3 a §

Ordnande av kommunfullmäktiges uppgifter

Kommunfullmäktige i en frikommun kan
enligt 11 § 1 mom. kommunallagen eller genom
särskilt beslut utan hinder av 2 mom. i para-
grafen överföra beslutanderätt på en annan
myndighet i kommunen. Om ett ärende är av
en sådan ekonomisk eller annan betydelse att
det med hänsyn till kommunfullmäktiges ställ-
ning som kommunens högsta beslutsfattande

organ skall anses nödvändigt att ärendet behandlas i fullmäktige, får det inte överföras.

12 §

Giltighetstid

Denna lag är i kraft till och med den 31 december 1996.

Om för en frikommun i någon annan lag eller med stöd av lag genom en förordning har stadgats eller om den genom ett myndighets-

beslut har medgivits rätt att i samband med försöket avvika från vissa stadganden och bestämmelser, gäller denna rätt till och med den 31 december 1996.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Sådana före denna lags ikraftträdande med stöd av 6 § gjorda ansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft, behöver inte behandlas i statsrådet på det sätt som 7 § stadgar. Det behöriga ministeriet skall emellertid ge sökanden ett skriftligt besked om saken.

Nådendal den 26 juni 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Inrikesminister *Mauri Pekkarinen*

1.

Lag**om ändring av lagen om försök med frikommuner**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 29 juli 1988 om försök med frikommuner (718/88) 5 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 13 december 1991 (1442/91), 6 § 2 mom. 4—6 punkten, 8—10 §§ och mellanrubriken för 9 och 10 §§ samt
 ändras 2 § 2 mom. och 15 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Försök som avses i 3 § kan anställas också av andra kommuner (*förvaltningsförsökskommuner*) efter anmälan om försöksplanen till inrikesministeriet. *Förvaltningsförsök som gäller skolväsendet kan anställas i enlighet med en försöksplan som undervisningsministeriet har godkänt. Om denna försöksverksamhet gäller i tillämpliga delar 4 §, 10 § 1 mom. samt 11 och 12 §§.*

Från början av år 1993 kan frikommunförsök som avses i denna lag anställas också av andra kommuner (*förvaltningsförsökskommuner*) efter anmälan om försöksplanen till inrikesministeriet.

5 §

Överföring av ett ärende till kommunstyrelsen

I en frikommun kan kommunstyrelsen eller dess ordförande eller kommundirektören eller biträdande kommundirektören överföra ett ärende i vilket någon nämnd eller direktion har fattat beslut till behandling i kommunstyrelsen. Ärenden, som enligt lag eller med stöd av lag given förordning skall avgöras av en nämnd eller direktion och i vilka kommunen är sakägare, och ärenden som enligt byggnadslagen skall avgöras av byggnadsnämnden får dock inte överföras.

Vad som stadgas i 1 mom. gäller också ett ärende som har avgjorts av en sektion, en förtroendevald eller en tjänsteinnehavare.

Kommunstyrelsen kan på förhand besluta om vilka slags ärenden som inte skall överföras.

5 §

Överföring av ett ärende till kommunstyrelsen

(Upphävs)

6 §

Befrielse från underställningskyldighet

Vad som stadgas i 1 mom. gäller dock inte ärenden som skall underställas domstol, ej heller underställning som avses i

Gällande lydelse

- 4) 55 § 2 och 4 mom. grundskoleförordningen,
 5) 12 § 3 mom. lagen om kommunal skolförvaltning (479/83),
 6) 12 § 2 mom. förordningen om kommunal skolförvaltning (722/84).

Föreslagen lydelse

(Upphävs)

8 §

Undantag från stadganden om statsandelar och statsunderstöd

Om försök i fråga om statsandelar och statsunderstöd till frikommuner stadgas särskilt.

Val av frikommuner

9 §

Grunder för valet av frikommuner

De kommuner som avses i 2 § 1 mom. väljs så att landets olika delar, städerna och övriga kommuner samt kommuner som skiljer sig från varandra med avseende på den språkliga och politiska strukturen samt bosättnings- och näringsstrukturen i mån av möjlighet blir företädda.

10 §

Valet av frikommuner

Statsrådet utser på framställning av inrikesministeriet frikommunerna bland de kommuner som genom en ansökan anmält sig för försöket. Inrikesministeriet beslutar närmare om ansökningsförfarandet. Kommunerna skall i sina ansökningar redogöra för den planerade försöksverksamheten.

Statsrådets beslut skall publiceras i författningssamlingen.

15 §

Giltighetstid

Denna lag träder i kraft den 10 augusti 1988 och gäller till den 31 december 1992.

8 §

Undantag från stadgandena om statsandelar och statsunderstöd

(Upphävs)

(Upphävs)

9 c

Grunder för vakt av frikommuner

(Upphävs)

10 g

Valet av frikommuner

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 10 augusti 1988 och gäller till den 31 december 1996.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

2.

L a g**om ändring av lagen om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 16 juni 1989 om rätt för frikommuner att avvika från vissa stadganden och bestämmelser (592/89) 2 § 3 och 5 punkten, 3 a § 3 mom. och 3 c § sådana dessa lagrum lyder i lag av den 13 december 1991 (1441/91), 5 § 1 mom., 6—7 §§, 8 a—8 f §§ sådana dessa lagrum lyder i lag av den 12 januari 1990 (14/90) och 10 § 3 mom.,

ändras 3 a § 1 mom., 12 § 2 mom. och rubriken för 12 §, samt

fogas till lagens 1 § ett nytt 2 mom., varvid tidigare 2 och 3 mom. blir 3 och 4 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

Från början av år 1993 kan frikommunförsök som stadgas i denna lag anställas också av förvaltningsförsökskommuner som avses i 2 § lagen om försök med frikommuner samt av kommunalförbund som gjort anmälan med stöd av den nämnda lagens 3 a §.

2 §

Överföring av beslutanderätt från statliga myndigheter till en myndighet i en frikommun

 3) undantag enligt 132 § 1 mom. byggnadslagen, utom när det är fråga om byggande på ett strandområde som avses i 123 a § 1 mom. byggnadslagen eller på ett rekreationseller skyddsområde som har anvisats i en fastställd region- eller generalplan eller när det är fråga om avvikelser från byggnadsrätt,

(Upphävs)

 5) anmälning enligt 11 § luftvårdslagen (67/82) till den del det är fråga om en pannanläggning eller ett kraftverk vars bränsleeffekt understiger 20 megawatt eller om en asfaltstation eller stenkross,

(Upphävs)

3 a §

Ordnande av kommunfullmäktiges uppgifter

Kommunfullmäktige i en frikommun kan enligt 11 § 1 mom. kommunallagen eller genom

3 a §

Ordnande av kommunfullmäktiges uppgifter

Kommunfullmäktige i en frikommun kan enligt 11 § kommunallagen eller genom särskilt

Gällande lydelse

särskilt beslut utan hinder av 2 mom. i paragrafen överföra beslutanderätt på en annan myndighet i kommunen. Om ett ärende är av en sådan ekonomisk eller annan betydelse att det med hänsyn till kommunfullmäktiges ställning som kommunens högsta beslutsfattande organ skall anses nödvändigt att ärendet behandlas i fullmäktige, får det inte överföras. *Beslut om överförande av beslutanderätt i ärenden som avses i 11 § 2 mom. 2 punkten kommunallagen skall dock fattas med den majoritet som lagens 50 § förutsätter.*

Om kommunfullmäktige enligt 1 mom. har överfört beslutanderätt på en annan kommunal myndighet i ärenden som avses i 11 § 2 mom. 2 punkten kommunallagen, krävs det inte kvalificerad majoritet för fattande av beslut i ett sådant ärende hos denna myndighet.

3 c §

Utvidgad överföringsrätt

Kommunfullmäktige i en frikommun kan besluta att en sektion inom kommunstyrelsen eller en nämnd eller sektionens eller nämndens ordförande skall ha rätt att överföra ett ärende, som har avgjorts av en myndighet som lyder under sektionen eller nämnden, till behandling i denna i stället för kommunstyrelsen. Härvid tillämpas vad kommunallagen och lagen om försök med frikommuner stadgar om överföring av ett ärende till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige i en frikommun kan besluta att ett beslut av en sektion inom kommunstyrelsen eller en nämnd i ett ärende som avses i 1 mom. eller ett beslut om att inte överföra ärendet inte skall kunna överföras till behandling i kommunstyrelsen.

5 §

Samarbete mellan kommunerna

Frikommunerna kan utan hinder av 104 § kommunallagen (953/76) avtala om att en kommun skall sköta någon uppgift på en eller flera andra kommunernas vägnar.

Föreslagen lydelse

beslut utan hinder av 2 mom. i paragrafen överföra beslutanderätt på en annan myndighet i kommunen. Om ett ärende är av en sådan ekonomisk eller annan betydelse att det med hänsyn till kommunfullmäktiges ställning som kommunens högsta beslutsfattande organ skall anses nödvändigt att ärendet behandlas i fullmäktige, får det inte överföras.

(Upphävs)

3 c §

Utvidgad överföringsrätt

(Upphävs)

5 §

Samarbete mellan kommunerna

(Upphävs)

Gällande lydelse

6 §

Ansökan av frikommunen

Kommunfullmäktige i frikommunen kan rikta en ansökan till statsrådet om vidtagande av åtgärder enligt vilka kommunen kan

1) avgöra ett ärende som enligt gällande stadganden eller bestämmelser skall avgöras av en statlig myndighet,

2) avvika från ett stadgande eller en bestämmelse som galler det sätt på vilket kommunens förvaltning eller verksamhet skall ordnas och

3) även annars avvika från stadganden och bestämmelser om förfaringsätten.

Kommunfullmäktige skall i sin ansökan, som skall tillställas inrikesministeriet, ange de stadganden eller bestämmelser som kommunen vill avvika från och det sätt på vilket avvikelsen avses bli ordnad i kommunen samt hur avvikelsen passar in i kommunens plan för frikommunsförsoket.

Inrikesministeriet skall skicka ansökan till respektive ministerium för beredning.

7 §

Behandlingen av ansökan

Statsrådet skall på framställning av ministeriet fatta beslut med anledning av en ansökan enligt 6 § och vidta de åtgärder som beslutet förutsätter.

Ministeriet skall bereda inrikesministeriet tillfälle att avge utlåtande om förslag som gäller ett i 1 mom. nämnt beslut.

8 a §

8 b §

8 c §

8 d §

8 e §

8 f §

Föreslagen lydelse

6 §

Ansökan av frikommunen

(Upphävs)

7 §

Behandlingen av ansökan

(Upphävs)

(Upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Ändringssökande

Den begränsning av besvärsrätten som anges i 25 § luftvårdslagen skall inte tillämpas när beslutanderätten i fråga om en luftvårdsanmälan har överförts på miljövårdsnämnden eller något annat organ som sköter dess uppgifter.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag och en med stöd av den beviljad rätt till undantag är i kraft till och med den 31 december 1992.

10 §

Ändringssökande

(Upphävs)

12 §

Giltighetstid

Denna lag är i kraft till och med den 31 december 1996.

Om för en frikommun i någon annan lag eller med stöd av lag genom en förordning har stadgats eller om den genom ett myndighetsbeslut har medgivits rätt att i samband med försöket avvika från vissa stadganden och bestämmelser, gäller denna rätt till och med den 31 december 1996.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993.

Sådana före denna lags ikraftträdande med stöd av 6 § gjorda ansökningar som är anhängiga när denna lag träder i kraft, behöver inte behandlas i statsrådet på det sätt som 7 § stadgar. Det behöriga ministeriet skall emellertid ge sökanden ett skriftligt besked om saken.

